

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ СО НАСЛОВ „ГРАЃАНСКО ОПШТЕСТВО“ ОД ВОН. ПРОФ. Д-Р СТРАШКО СТОЈАНОВСКИ, ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, како и Одлуката бр.1102-187/13 од 153. редовна седница на Наставно-научниот совет на Правниот факултет, одржана на 17.10.2017 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- проф. д-р Јован Ананиев на Правен факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип;
- вон. проф. д-р Јадранка Денкова на Правен факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

за подготвување на извештај - рецензија на приложениот ракопис (учебник) „Граѓанско општество“ од вон. проф. д-р Страшко Стојановски, наменет за студентите на прв циклус студии на Правен факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Правен факултет го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот

Учебникот со наслов „Граѓанско општество“ е наменет за студентите кои го слушаат предметот Граѓанско општество во втор семестар на прв циклус студии. Предметот е со статус на изборен предмет за насоките Правни студии, Новинарство и односи со јавноста и Применета политика и дипломатија со број на часови 2+1+0 и 4 ЕКТС. Притоа, овој труд се однесува на подготовка на практични материјали кои би помогнале во рамките на наставата по предметот Граѓанско општество. Елаборацијата на поголемиот дел од предметните содржини ќе овозможи студентите полесно да го апсолвираат предвидениот материјал, како и понатамошно развивање и ефектуализација на материјата во пракса.

Податоци за обемот ракописот

Учебникот има 132 страници, А4 формат, со наведена соодветна користена литература и притоа по обемот на содржина ги задоволува критериумите според бројот на часови и според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов

Бидејќи до сега не е објавен систематизиран учебник со ваков карактер постои потреба за соодветна покриеност на наставните содржини по предметот Граѓанско општество. Овој труд според начинот на изработка и содржината претставува труд кој има за цел да служат како учебник во рамките на програмата за изведување на наставата по предметот Граѓанско општество.

Краток опис на содржината

Трудот опфаќа 132 страници, поделени во две целини. Во *првиот* дел се опфатени прашањата поврзани со предметот на проучување на граѓанското општество, како и методите кои се користат во рамките на истиот. Во овој дел се опфатени современи дефинирања на поимот граѓанско општество и позиционирањето на истиот во рамките на општествените науки. Понатаму, во овој дел се опфатени историските парадигми на развојот на концептот на граѓанското општество од антиката до денес. Во овој дел се тргнува од Аристотеловиот концепт поврзан со терминот *κοινονια πολιτικη* (*κοινονια politike*), кој во рамките на римската традиција ќе биде синтетизиран во рамките на терминот *societas civilis*. Од средновековната мисла најзначаен претставник е Тома Аквински, кој го разработува граѓанското општество како дел од јавната сфера, но истовремено го поврзува и со приватноста поврзана со различните форми на организирање во економската сфера

(трговски и занаетчиски гилди и други видови на здруженија). Во периодот на хуманизмот постепено започнува процесот на рационализација на мислата, а оттука и на граѓанското општество, што може да се проследи во рамките на теоретските гледишта на Николо Макијавели, Томас Хобс и Џон Лок. Подоцна во рамките на просветителството граѓанското општество е еден од општествените сегменти на проучување на Жан Жак Русо. Прв кој го воспоставува граѓанското општество како современ концепт, јасно издвоен од приватноста на домот, но и јавната сфера на политиката е Георг Фридрих Хегел. Надградбата на Хегеловите гледишта може да се проследи преку работата на Алексис де Токвил, кој граѓанското општество го поврзува со демократијата како облик на политичко уредување, но и Карл Маркс, кој на граѓанското општество гледа низ призмата на општествената поделба на трудот и општествените класи.

Во следниот дел граѓанското општество се разработува низ призмата на некои од модерните актуелни пристапи. Покрај некои од актуелните класификации на граѓанското општество, се разработуваат и некои од основните елементи кои истото ги содржи. Теоретските гледишта на крајот на дваесеттиот и почетокот на дваесет и првиот век се однесуваат на двете моќни струи - од една страна се неолиберализмот и неоконзервативизмот каде што се разработуваат гледиштата на Роберт Нозик и Фридрих Хаек, како и постмарксизмот, кој нуди нова интерпретација на класичните учења на Маркс. Во делот на анализирање на интересовните групи и општествените движења се разработуваат некои од основните постулати на нивната организација и дејствување, заедно со позитивните и негативни реперкусии кои произлегуваат од нив, а се однесуваат на глобалното општество. Притоа се нудат повеќе примери за општествени движења, како што се движењата за заштита на човековите права, анти глобалистичките движења, социјалните движења, движења за заштита на животната средина, студентски движења и други. На крајот од првиот дел од учебникот се поместени основите на поврзаноста на концептот на граѓанското општество со демократијата и човековите права.

Во *вториот* дел од овој учебник се опфатени основните постулати на функционирање на невладините организации, нивната структура, начин на делување, формално регулирање и слично. Исто така, посебен акцент се става на интернационализацијата на слободата на здружување, дел во кој се анализираат повеќе меѓународни формални акти, како што се: Универзалната декларација за човековите права, Меѓународниот пакт за граѓански и човекови права, Европската конвенција за заштита на човековите права и основни слободи или Европска конвенција за човековите права и Европската конвенција за признавање на статус на правно лице на меѓународните невладини организации. Покрај глобалното дејствување на граѓанските, невладини организации и Европската политика во однос на граѓанското општество, посебен осврт во скриптата е даден на граѓанското здружување на просторите на Источна Европа и Балканот, со специфични примери од искуствата на различни земји. По голем дел од елаборацијата на проблемот на граѓанското здружување е посветен на состојбите во Република Македонија. Тука се опфатени претпоставките за историската поставеност и развој на дејствувањето на невладините организации пред и по периодот на осамостојувањето на Република Македонија. Понатаму посебно се разгледуваат дејствувањето на синдикатите, религиозните заедници и медиумите, во насока на развој на демократските капацитети и политичката култура во државата. На крајот, во делот од нормативната рамка, опфатени се: Уставот на Република Македонија, како и Законот за здруженија и фондации и Законот за лобирање. Исто така, посебен акцент е ставен на основите на дизајнирање и реализирање на истражувачки проекти, како основна секвенца на одржливоста на граѓанските организации.

Потребно е да се напомене дека во учебникот „Граѓанско општество“ од вон. проф. д-р Страшко Стојановски постои систематичен начин на дефинирање на целините, со посочување на сумарните аспекти на секоја целина, но исто така и развивање на дискусија по одредени проблематики, како практичен аспект на учебникот и соодветни прашања кои ја покриваат целината на понудениот материјал.

ЗАКЛУЧОК

Трудот „Граѓанско општество“, кој е поставен во форма на учебник наменет за истоимениот предмет, ќе предизвика голем интерес кај студентите и стручната јавност. Студентите ќе имаат можност полесно да го реализираат усвојувањето на предвидената материја по предметот Граѓанско општество, како и усвојување на нејзините практични апликации во текот на понатамошното студирање и професионално реализирање по завршувањето на студиите.

Затоа имаме чест позитивно да го оцениме трудот „Граѓанско општество“ на вон. проф. д-р Страшко Стојановски и да го поздравиме неговото објавување, кое ќе побуди интерес во рамките на реализирањето на предметните содржини во рамките на Граѓанското општество.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Проф. д-р Јован Ананиев, с.р.
Вон. проф. д-р Јадранка Денкова, с.р.